

Utfall och analys av KLYS uppföljande enkät i september-oktober 2020 om Corona-krisens påverkan på kulturlivet i svenska kommuner

Under perioden 16 september till 7 oktober 2020 gjorde KLYS en uppföljande enkät till de kommuner som deltog i KLYS kommunenkät i maj 2020. Enkäten gick till företrädare för ett urval av landets befolkningsmässigt 41 största kommuners kulturförvaltningar i samtliga regioner utom Gotland. (Gotland med Visby är både region och primärkommun och utelämnades här för att Gotland deltar som region i KLYS regionala enkät.)

I några av landets största regioner med många större kommuner gjorde avgränsningen av antalet inbjudna kommuner att vissa större kommuner inte kom med i denna enkät.

Bakgrund

KLYS har sedan våren 2020 bevakat hur de professionella kulturskaparna och kulturaktörerna i sina verksamheter har drabbats och fortsatt drabbas av Coronakrisen. I mars gjorde KLYS en översikt över krisarbetet i landets regionala kulturförvaltningar. KLYS tog utifrån den fram ett förslag till regionalt krispaket för kulturen, som ett komplement till statens stödåtgärder. På motsvarande vis tog KLYS fram ett förslag till kommunalt krispaket efter KLYS kommunala enkät i maj. KLYS förslag till krispaket finns att ladda ner på www.klys.se.

Enkätfrågorna och denna sammanställning

KLYS uppföljande kommunala enkät, som analyseras och sammanfattas i detta dokument, bestod av 7 huvudfrågor med följdfrågor som öppnade för fria kommentarer från respondenterna. Frågorna är genomgående kulturpolitiskt sett praktiskt/ekonomiskt inriktade.

Svarsfrekvens

33 av 41 tillfrågade kommuner svarade, vilket innebär en svarsfrekvens på 80 procent.

Följande 33 kommuner svarade på KLYS uppföljande enkät sept-okt 2020:

<i>Borås</i>	<i>Huddinge</i>	<i>Luleå</i>	<i>Sundsvall</i>
<i>Borlänge</i>	<i>Järfälla</i>	<i>Lund</i>	<i>Södertälje</i>
<i>Eskilstuna</i>	<i>Jönköping</i>	<i>Malmö</i>	<i>Trollhättan</i>
<i>Eslöv</i>	<i>Kalmar</i>	<i>Norrköping</i>	<i>Umeå</i>
<i>Gävle</i>	<i>Karlskrona</i>	<i>Skara</i>	<i>Uppsala</i>
<i>Göteborg</i>	<i>Kristianstad</i>	<i>Skellefteå</i>	<i>Västerås</i>
<i>Halmstad</i>	<i>Kungsbacka</i>	<i>Skövde</i>	<i>Växjö</i>
<i>Helsingborg</i>	<i>Linköping</i>	<i>Stockholm</i>	<i>Örebro</i>
			<i>Östersund</i>

Följande 8 kommuner svarade inte på enkäten:

Botkyrka, Falun, Härnösand, Karlstad, Nacka, Nyköping, Ronneby, Solna

Denna enkät är utförd och sammanställd för KLYS av Carl Liungman, regionalpolitisk sekreterare.

// Carl Liungman, Huaröd, 19 oktober 2020

FRÅGA 1 – Krisstipendier till kulturskapare

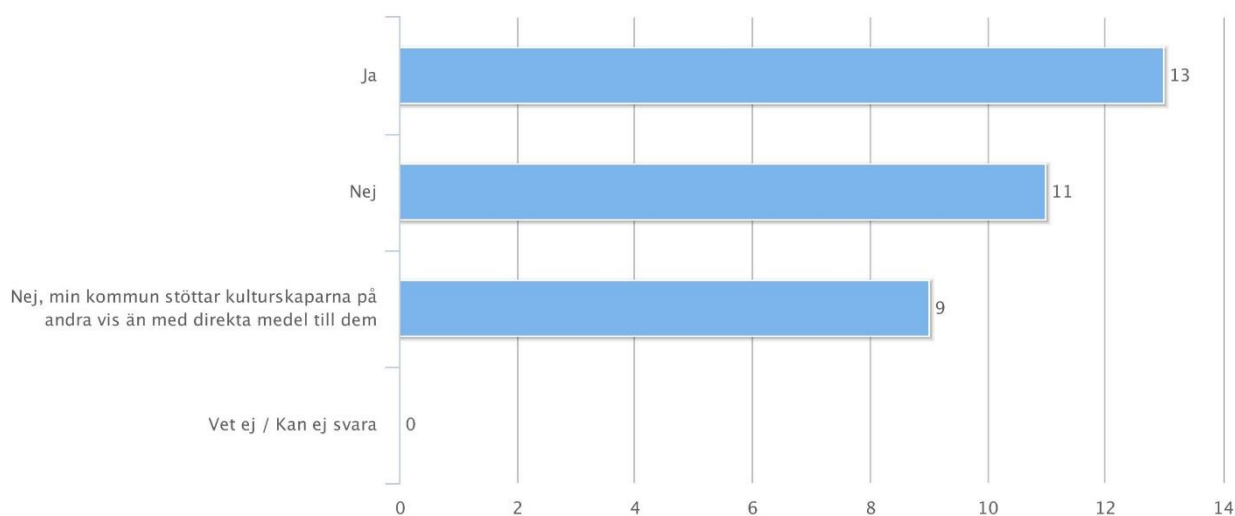
Enkätens första fråga handlar om specifika krisstöd till professionella kulturskapare. Här svarar en dryg tredjedel av respondenterna att kommunen tagit fram särskilda krisstöd/krisstipendier till kulturskapare. En tredjedel svarar nej och en knapp tredjedel svarar att kommunen stöttar kulturskaparna på andra vis än med kontantstöd.

Bland de kommuner som beskriver detaljer kring sina krisstöd till kulturskaparna framgår det att somliga kommuner blandar ihop begreppen när det gäller kulturskapare och andra aktörer i kulturlivet. Kommunerna nämner som exempel i sina svar på denna fråga, som specifikt handlar om kulturskapare, stöd till föreningar och kulturorganisationer, kulturfestival-arrangemang, digitala sändningar som involverat kulturskapare, beviljade kulturbidrag (sannolikt främst till föreningar) som pga. krisen ej kommer att återkrävas, samt skrivartävling (där en blygsam prissumma tydligen ska anses som ett krisstöd i sig).

Bara ett par kommuner (**Eslöv, Malmö, Örebro, Östersund**) berättar om regelrätta krisstipendier till kulturskapare, eller om planer på konkreta krisstöd. Eslövs kommuns kulturförvaltnings tjänstemannaförslag om krisstipendium fick dock avslag i kommunstyrelsen med hänvisning till att kommunallagen skulle förhindra att skattemedel fördelas som stöd till enskilda företagare.

Det kan konstateras att kommuner generellt sett ofta talar om "kulturaktörer", vilka då tycks omfatta alla slags aktörer, så som föreningar, organisationer och kulturskapare. Exemplet Eslöv visar på att lagar och regelverk på den kommunala nivån utgör vissa hinder för att tilldela konkreta krisstöd till enskilda professionella kulturskapare. Det finns i jämförelse med andra områden få tvingande regelverk som kommunerna måste ta hänsyn till på kulturområdet, vilket sannolikt gör att enskilda kulturskapare per automatik ofta hänvisas till såväl regionala som nationella kulturstödsstrukturer framför kommunala insatser för dem.

1) Har din kommun tagit fram särskilda krisstöd eller krisstipendier för enskilda yrkesverksamma kulturskapare verksamma i kommunen?

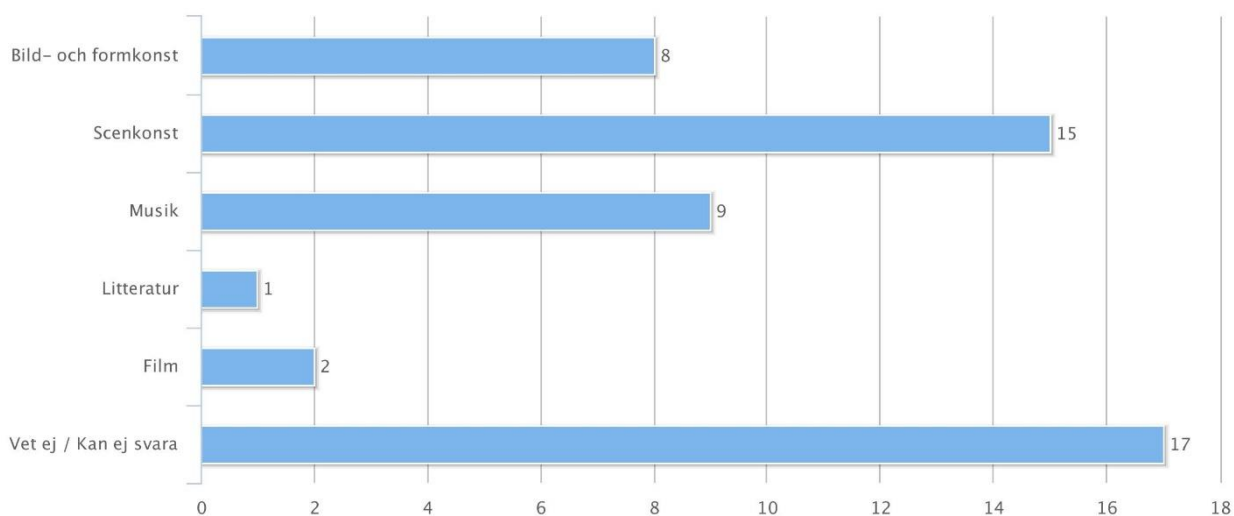
FRÅGA 2 – Stöfördelning mellan konstområden

Enkätens andra fråga vill ta reda på hur kommunerna under krisen har fördelat stöd och resurser mellan olika konstområden. Respondenterna ombads att välja två konstområden av *bild/form*, *scenkonst*, *musik*, *litteratur* och *film*. Musik brukar ingå i scenkonst, men i denna enkät ville vi ha musik separat för att se om musikområdet behandlats annorlunda än annan scenkonst i kommunerna.

Hälften av respondenterna valde svarsalternativet "Vet ej/Kan ej svara". Några kommenterade att frågan inte är relevant i sig, att det inte görs skillnad mellan konstområden överhuvudtaget, samt att kommunen inte delar ut några krisstöd alls.

Föga förvånande valde flest kommuner scenkonst och musik, som är konstområden i den kommunala kulturella infrastrukturen med ofta större organisation bakom eller mer vana för kommunen att ha inarbetade dialogstrukturer med när det gäller stöd/bidrag. Bild och form hamnade på tredje plats, men alldeles nära musiken i antalet. Bland kommentarerna motiverade t ex **Jönköping** sina val med att kommunen har många fler frilansande musiker och bild- och formkonstnärer än t ex professionella dansare och filmproducenter. **Karlskrona** stack ut med att påpeka att kommunen satsat extra på litteratur och musik.

2) Markera två konstområden¹ som din kommun hittills valt att fördela mest krisstöd inom:

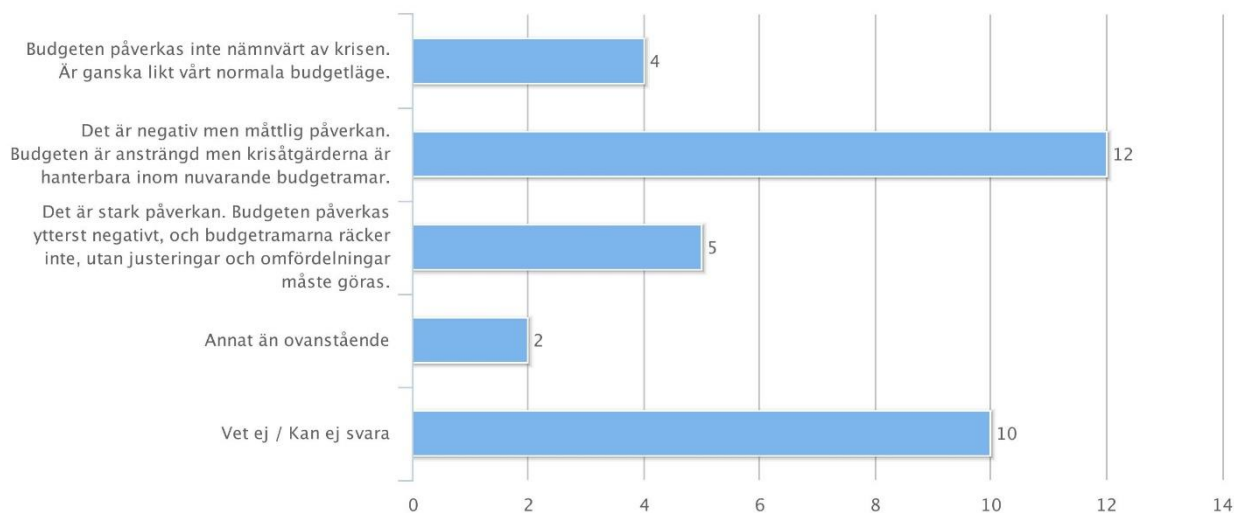
¹ Begreppet scenkonst brukar omfatta teater, dans, nycirkus och musik. KLYS har dock valt att i denna enkät ha musik som separat konstområde vid sidan av området scenkonst, som då här omfattar teater, dans och nycirkus.

FRÅGA 3 – Budgetläget för kulturen i kommunerna

Fråga 3 handlar om hur kommunen bedömer att den kommunala kulturbudgeten för 2021, eller längre fram, påverkas av Coronakrisen. Här valde en knapp tredjedel av respondenterna svarsalternativet "Vet ej/kan ej svara". Några kommuner kommenterar frågan och säger att de inte kan svara pga. att budget beslutas först efter enkätens genomförande, i oktober-november.

Av de 23 respondenter som valt något av de svarsalternativ som kommenterar budgetläget svarar 4 kommuner att deras budget inte påverkas nämnvärt av krisen. En kommun, **Helsingborg**, sticker ut med att påpeka att staden förstärker sin kulturbudget 2021. Hälften av respondenterna (12 av 23) hävdar att det blir en negativ men måttlig påverkan på budgeten, medan 5 kommuner vittnar om att krisen leder till en stark påverkan, där tänkta budgetramar för kulturen 2021 inte kommer att hålla. **Norrköping** vittnar om ett ansträngt budgetläge oavsett Coronakrisen.

3) Hur bedömer du att er kommunala kulturbudget för 2021, eller längre fram, påverkas av Coronakrisen?

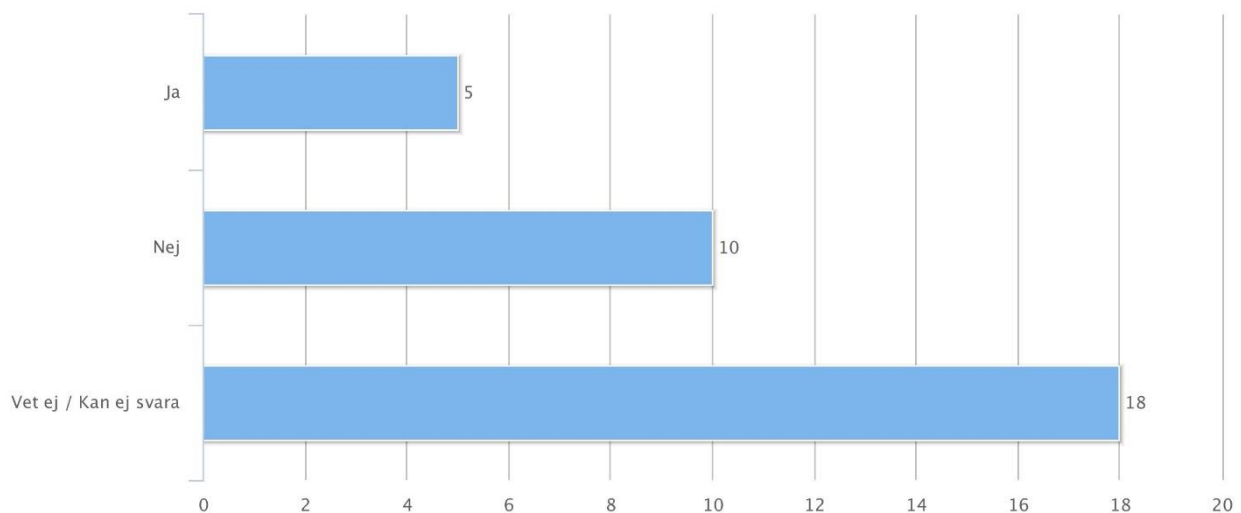

FRÅGA 4 – Har kulturskapare tvingats lägga ner sina verksamheter pga. krisen?

Fråga 4 undersöker i vilken grad kommunerna har kännedom om det är några yrkesverksamma kulturskapare/kulturaktörer i kommunerna som lagt ner sina verksamheter permanent till följd av Coronakrisen. Här valde mer än hälften (18 av 33) att svara "Vet ej/Kan ej svara". 10 kommuner svarade att de inte vet några som lagt ner. 5 av 33 kommuner (bl a **Borås, Skara, Göteborg**) svarade att några kulturskapare i deras kommun lagt ner sin verksamhet.

Bland kommentarerna från kommunerna märks att flera påpekade att kommunens kulturförvaltning inte kan besvara frågan för att den inte har fått information om någon kulturskapare lagt ner eller inte, och att det nog ännu är för tidigt denna höst att se sådana effekter av Coronakrisen. Vissa kommuner påpekade att de noterat att en del kulturskapare tvingats börja jobba med andra yrken/andra saker än kultur för att klara sig.

4) Har några yrkesverksamma kulturskapare/kulturaktörer i din kommun lagt ner sina verksamheter permanent till följd av krisen i år?

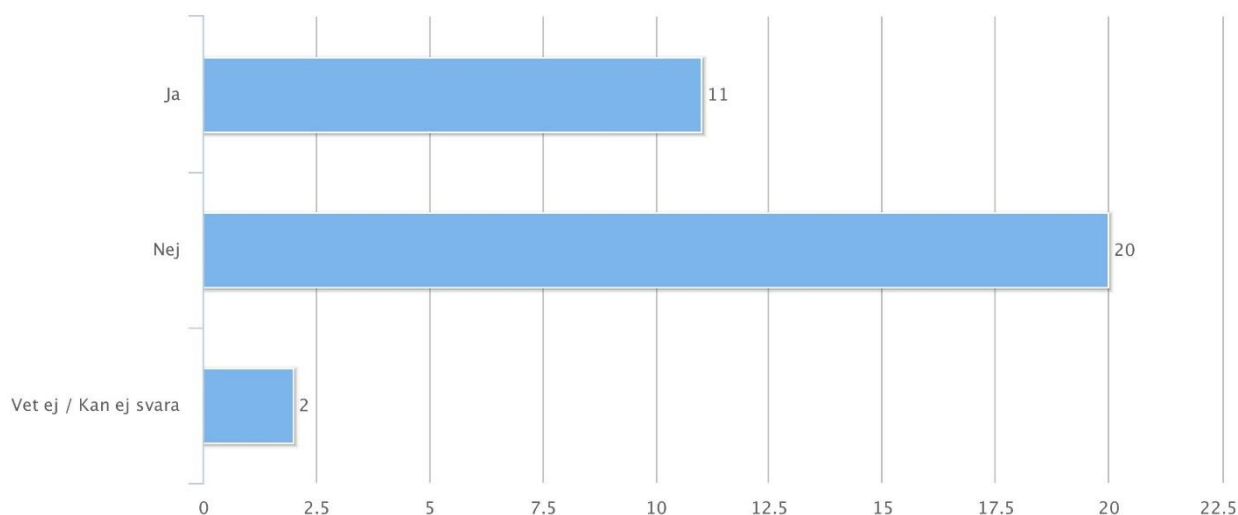

FRÅGA 5 – Konkret krissamverkan mellan kommun och region?

Fråga 5 undersöker i vilken grad kommuner och regioner har samverkat under Coronakrisen. Har något konkret samarbete gjorts hittills under Coronakrisen mellan kommunens kulturförvaltning och regionens, och i så fall finns det konkreta exempel på insatser?

Här svarade nästan hela två tredjedelar (20 av 33) av respondenterna att de *inte* samverkat konkret med sin region. En tredjedel svarade ja; bland dessa märks **Östersund** i Region Jämtland/Härjedalen, **Jönköping** i Region Jönköpings län, **Linköping** i Region Östergötland och **Kungsbacka** i Region Halland. Anmärkningsvärt är att en del kommuner i storstadsregionerna Region Stockholm och Västra Götalandsregionen vittnar om att det varit tyst från regionens sida när det gäller krissamverkan med kommunen.

5) Har din kommun samverkat konkret med er region för att göra konkreta krisåtgärder för kulturlivet?

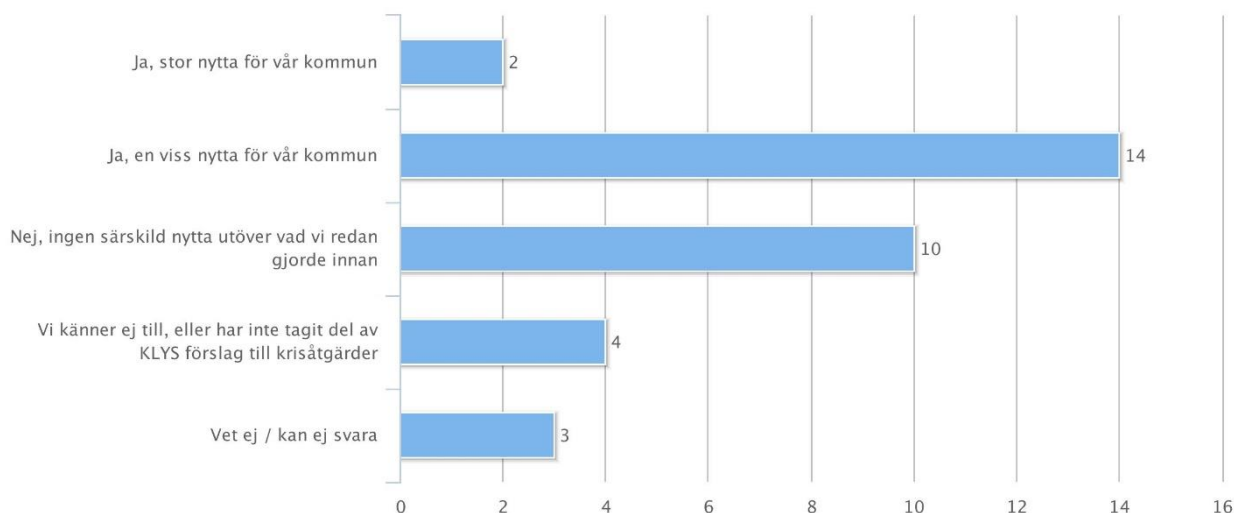

FRÅGA 6 – Nyttan med KLYS krispaket med kommunala åtgärdsförslag

Fråga 6 undersöker om kommunen känner till och tagit del av KLYS krispaket med förslag till kommunala åtgärder för kulturlivet. KLYS åtgärdsförslag skickades ut till kommunerna i juni 2020. Frågan vill också belysa vilken nytta KLYS-förslagen haft för kommunen i praktiken. 3 kommuner svarade "Vet ej/Kan ej svara". Av de 30 respondenterna som valde andra svarsalternativ svarade 4 kommuner att de inte känner till eller tagit del av KLYS krispaket. 10 kommuner svarade att KLYS-förslagen inte gjorde någon särskild nytta utöver vad kommunen själv planerat eller gjorde redan innan. Ungefär hälften av kommunerna i enkäten svarade att de haft en viss nytta av KLYS-förslagen, medan två kommuner påtalade att de haft stor nytta av KLYS förslag.

Några kommuner (**Stockholm, Järfälla, Eslöv, Norrköping**) påpekade i kommentarer att KLYS-förslagen varit till god nytta som underlag till politiken i krisarbetet för bl a beredning av förslag om krisstöd till kulturen. En del kommuner påpekade att KLYS gett ett bra faktaunderlag som bekräftade kommunens eget krisarbete – att detta känts som en uppmuntran i sig från KLYS, även om den praktiska nyttan rent konkret inte var så stor i sig.

6) Om du själv och din kommun har tagit del av KLYS paket med förslag till kommunala krisåtgärder – har KLYS förslag varit till nytta i ert krisarbete?

FRÅGA 7 – Vad tycker kommunerna att KLYS kan göra mer för att stötta dem?

Enkätens sista fråga undersöker om kommunerna ser något ytterligare som KLYS kan göra på kommunal nivå när det gäller Coronakrisen, utöver förslagen som KLYS redan kommit med. Här valde ungefär hälften att svara "Vet ej/Kan ej svara", medan 10 kommuner svarade nej, dvs. något som kan tolkas att de inte ser behov av fler KLYS-förslag eller -åtgärder. 6 av 33 kommuner svarade ja, dvs. att de gärna hör mer från KLYS när det gäller krisåtgärder.

9 kommuner utvecklade sina svar i kommentarsfältet:

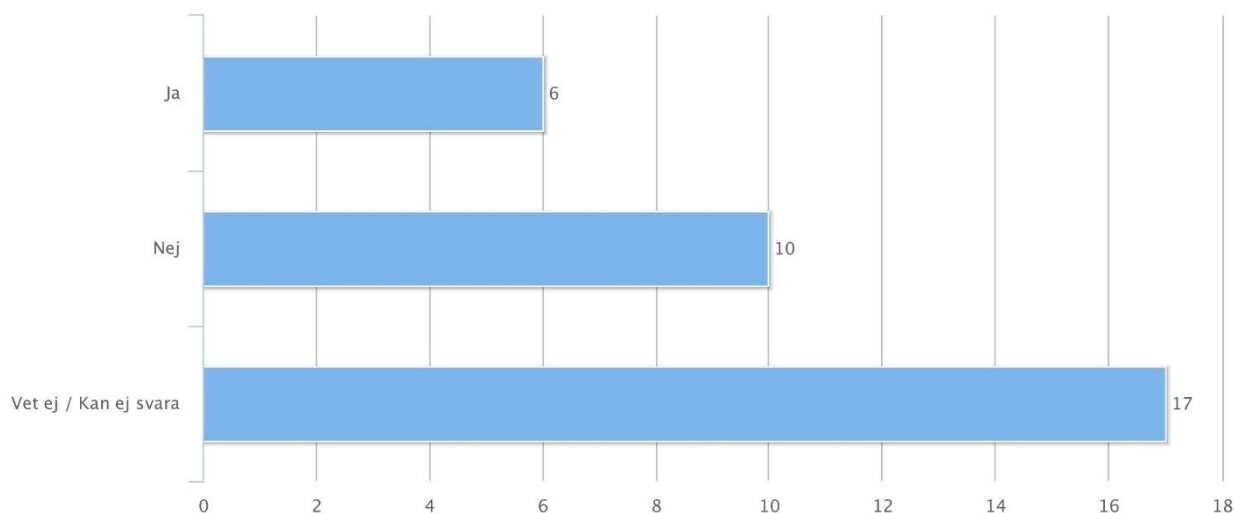
Gävle påpekade att det som efterfrågas av i stort sett alla på kommunal nivå är tydligare riktlinjer och tolkning av regler, och Gävle kommun undrar om KLYS har möjlighet att erbjuda rådgivande kompetens kring detta.

Norrköping påpekade att det saknas överblick och stöd till det professionella kulturlivet på kommunal nivå, och att näringslivskontor/-avdelningar bör involveras mer utöver kultur- och fritidskontor.

Malmö påpekade att det är viktigt att KLYS finns som röst för kulturskaparna och fortsätter att lyfta de behov branschen har, och hur behoven eventuellt förändras över tid.

Linköping tyckte att KLYS gjorde ett snabbt och bra jobb på att ta fram förslag. Kommunen påpekade att utmaningen för flera kommuner varit hur man ska hantera byråkratin på ett snabbt och korrekt sätt, då flera av förslagen inte tillhörde den ordinarie stödverksamheten.

7) Enligt din uppfattning, finns det något ytterligare KLYS kan göra på kommunal nivå när det gäller Coronakrisen? Eller något som du konkret saknade i KLYS krispaketet?

KLYS – EN SAMLAD RÖST FÖR SVERIGES KULTURSKAPARE

Författarförbundet, Dramatikerförbundet, Svenska Journalistförbundet, Läromedelsförfattarna, Konstnärernas Riksorganisation, Svenska Tecknare, Svenska Fotografers Förbund, Föreningen Svenska Tonsättare, SKAP, Svenska Musikerförbundet, Symf, Teaterförbundet för scen och film, Sveriges Scenkonstregissörer, Oberoende Filmares Förbund, Unionen, fackklubben vid SR, SVT och UR

Alströmergatan 12, 7 tr, 112 47 Stockholm, 070-948 09 63, klys@klys.se, www.klys.se